Эртага Ватанимиз пойтахти Москвада КПСС Марказий Комитетининг Пленуми очилади

КОММУНИСТИК МЎЛ-КЎЛЧИЛИК УЧУН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 29 (2577) | 9 февраль, якшанба, 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ИНТЕНСИВЛАШ ЙЎЛИДАН

Эртага Ватанимиз пойтахти Москвада Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми очилади. Пленум қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни тез кўпайтириш учун ўғитлардан кенг фойдаланиш, суғориш ишларини ривожлантириш, комплекс механизациялаш ҳамда фан ютуқларини ва илғор тажрибани жорий қилиш асосида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш тўғрисидаги масалани муҳокама қилади.

Коммунистик партиямиз ва ленинчи Марказий Комитетимизнинг бутун фаолияти, жўшқин ҳаёти халққа хизмат қилиш, Ватанимиз куч ва қудратини тобора ошириш, коммунизм томон ғолибона ҳаракатимизни янада тезлаштириш ва мамлакатда коммунистик мўл-кўлчиликни таъминлашдек буюк ишга, шарафли вазифага қаратилгандир. Бу олижаноб ғоя ва мақсад КПСС XXII съезди қабул қилган ҳужжатларда, давримизнинг коммунистик манифести бўлган партия Программасида ўзининг тўла ифодасини топган. Коммунизм томон олға боришимизда халқ хўжалигимизнинг барча соҳаларини, айниқса қишлоқ хўжалигини юксак даражада ривожлантириш, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини кўплаб етиштириш энг асосий вазифалардан бири ҳисобланади. Партиямиз Марказий Комитети, улуғ Ленин ишларининг ажойиб давомчиси ўртоқ Н. С. Хрушчев совет халқининг бутун куч ва эътиборини, ғайрат ва ташаббусини ана шу вазифаларни тўла бажаришга қаратмоқдалар ва бу соҳада улкан ишларни амалга оширмоқдалар.

Мамлакатга ва халқ хўжалигига раҳбарлик қилишнинг ленинча принциплари амалга оширилган сўнгги ўн йил партиямиз ва совет халқи ҳаётида буюк ишлар пафосидир. Ўн йил ичида мамлакатимиз экономикаси ҳеч кўрилмаган даражада гуркираб ўсди. Саноатимиз, унинг етакчи тармоқлари янги босқичга кўтарилди. Мамлакатга саноат маҳсулотлари етказиб бериш бир неча баравар кўпайди. Қишлоқ хўжалиги ривожида янги давр бошланди. Механизация, фан ютуқлари ва илғор тажрибалар, минерал ўғитлар, агротехника, ирригация ва мелиорация қишлоқ хўжалигини ҳартарафлама ривожлантиришда, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини кўплаб етиштиришда асосий омиллардан бўлди.

Партиямиз коммунистик қурилишнинг янги марраларини белгилади. Бу истиқбол манзиллари сари тезроқ боришимиз учун қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча соҳаларини тез ривожлантириш ва коммунистик мўл-кўлчиликни таъминлаш талаб этилади. Бу соҳада химиямиз ютуқларидан унумли фойдаланиш ва қишлоқ хўжалигини интенсивлаш катта аҳамиятга эгадир. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қабул қилган қарорлар қишлоқ хўжалигида янги тараққиёт йўлини очиб беради. «Механизация билан бир қаторда химияни жорий қилиш, — деди ўртоқ Н. С. Хрушчев, — қишлоқ хўжалигида революция бўлади, энг юксак меҳнат унумдорлигига эришиш сари йўл очиб беради... Ўғитлардан кенг фойдаланиш ва ирригацияни ривожлантириш кўпгина районларда дон ва техника экинларидан муттасил юқори ҳосил олишни гарантиялаб қўйишга имкон беради».

Химия саноатини ривожлантириш ва халқ хўжалигини химиялаштириш биринчи даражали ва давлат аҳамиятига эга бўлган ишдир. Қишлоқ хўжалигини интенсивлаш — қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ва чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш, ернинг ҳар бир гектаридан олинадиган дон ва техника экинлари ҳосилини кўпайтириш асосида олиб борилади. Интенсивлаш — қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўлидир. Эндиликда ўғитлардан унумли ва оқилона фойдаланиш, барча хўжаликларда суғориш шохобчалари, ирригация ишларини илғор ва прогрессив усулларда ташкил этиш, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига комплекс механизацияни кенг жорий этиш, хўжаликка оқилона раҳбарлик қилиш — қишлоқ хўжалигимизнинг бундан сўнгги тараққиётини белгилаб берувчи асослардандир.

Областимизнинг колхозчилари, совхоз ишчилари ва механизаторлари, қишлоқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлаётган ходимлар, мутахассислар, ишлаб чиқариш командирлари деҳқончилик маданиятини ошириш, экинлардан мўл ҳосил етиштириш соҳасида бирмунча ютуқларни қўлга киритдилар. Етти йилликнинг бешинчи йили қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларида катта муваффақиятларга эришилган йил бўлди. Пахта, дон, пилла, луб экинлари, сабзавот ва полиз маҳсулотлари, гўшт, сут, тухум, ёғ ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари ҳар қачонгидан ҳам кўп етиштирилди. Илғор хўжаликлар яна ҳам қувончли натижаларга эришдилар. Машъал Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасининг кўпчилик колхозлари ва совхозлари бир йил ичида пахта ҳосилдорлигини кескин оширдилар. Калинин бошқармасининг сабзавотчилари эришган муваффақият ҳам қувончлидир.

Қишлоқ хўжалигимизда фан ютуқлари ва илғор тажрибалар кўпроқ жорий этилмоқда. Қолоқ хўжаликлар илғорлар тажрибаси билан чуқурроқ танишмоқдалар. Шу мақсадда илғор хўжаликларда семинарлар ва курслар ташкил этилиб, уларда колхоз ва совхоз раҳбарлигига янги келган ўртоқлар таълим олмоқдалар. Олимларимиз колхозчилар ва совхоз ишчилари билан ҳамкорликда ишлаб, фан ва ишлаб чиқариш ютуқларини янада кенг ёймоқдалар. Химия бойликларидан, химиявий воситалардан, заҳарли моддалардан, минерал ўғитлардан фойдаланишда қимматли маслаҳатлар бермоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленумига барча совет кишилари қатори областимиз меҳнаткашлари ҳам янги ижодий ғалабалар билан келмоқда. Колхоз ва совхозларда, завод ва фабрикаларда кенг қанот ёйган умумхалқ социалистик мусобақаси ажойиб натижалар бермоқда. Чорвадорлар квартал, йиллик гўшт тайёрлаш планларини муддатидан олдин бажарганликлари, 1964 йилги улкан ишларга пухта тайёргарлик кўриб, ҳамма нарсани тахт қилиб қўйганликлари ҳақида қувончли рапортлар бермоқдалар. Қишлоқларимизда меҳнат ғайрати, ижодий ташаббус, ватанпарварлик ҳаракатлари янада кенг қанот ёймоқда. Партиямиз Марказий Комитети амалга ошираётган улуғвор ишлардан илҳомланган совет кишилари коммунизмнинг моддий-техника базасини тезроқ барпо этиш ва мамлакатда коммунистик мўл-кўлчиликни барпо қилиш йўлида зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

ТЎЙТЕПА. (ЎзТАГ). Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Полярная звезда» колхозининг механизаторлари КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленумини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олмоқдалар. 14 та ҳайдов трактори ва 58 та чопиқ тракторининг ҳаммаси муддатидан илгари ремонтдан чиқарилди. 27 сеялка, 58 культиватор ва 150 комплект борона тахт қилиб қўйилди. Ремонтдан чиқарилган тракторларни ва қишлоқ хўжалик машиналарини қабул қилувчи комиссия техника ремонтига юксак баҳо берди.

РЕКОРД КЎРСАТКИЧ

Янгийўл гидролиз заводида бу йилги биринчи «Яшин» варақаси ачитқичилар коллективини цех тарихида рекорд иш унумига эришганлиги билан табриклади. Улар бир суткада 5750 килограмм, яъни нормадагидан 1250 килограмм ортиқ озуқа ачитқиси ишлаб чиқардилар.

Утган йили январь ойида янгийўлликлар чорва моллари учун бир тоннадан кўпроқ қуруқ ачитқи ишлаб чиқарган эдилар. Ҳозир эса технолог Мария Копитовская бошлиқ бир сменанинг ўзи ўша куни бир ярим баравар кўпроқ маҳсулот берди.

Миришкорлар аҳди

Утган йили гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» олган Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхози миришкорлари бу йил ҳосилдорликни 32 центнерга етказишга қатъий бел боғлашди.

Хўжаликнинг 820 гектар ери куздаёқ 30 сантиметр чуқурликда чуқур шудгорлаб қўйилган. Шудгорлаш олдидан ерларга 500 килограммдан суперфосфат солинди.

Шу кунларда маҳаллий ўғит жамғаришга жиддий аҳамият берияпти. Бунинг учун 15 автоприцеп, 12 от-арава ва 120 ишчи кучи ажратилган. Далага гўнг чиқариш ишлари уюшқоқлик билан боряпти. Колхозда шу кунгача 4260 тоннадан кўпроқ маҳаллий ўғит ва 3400 тоннадан ортиқ компост тайёрлаб қўйилди.

М. МУҲАМЕДОВ.

Суратда: КПСС Марказий Комитети февраль Пленумига бораётган Юқори Чирчиқ бошқармасидаги «Политотдел» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Хван Ман Гим (чапдан учинчи) Пленумга жўнаб кетаётган дўстлари билан суҳбатлашмоқда.

МОСКВАГА, ПЛЕНУМГА!

Кеча эрталаб Тошкент аэропорти одатдагидан гавжум бўлди. Бу ерга мамлакатимизнинг турли шаҳарларига парвоз этадиган аллақанча йўловчилар, кузатувчилардан ташқари жонажон партиямиз Марказий Комитетининг февраль Пленумига бораётганлар ҳам келишган.

Шарқ дарвозасининг серҳашам биноси ёнида сафарга отланган кишилар қизғин суҳбатлашаётган эдилар. Биз ҳам суҳбат даврасига бориб қўшилдик. Янгийўлдаги Охунбобоев номли колхознинг бригадири, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, республикада хизмат кўрсатган механизатор Турсуной Раимова Москвага бирга кетаётган йўлдошларига ўзининг беҳад қувонаётганини гапириб турган экан:

— Мендек оддий ўзбек қизига шунчалик зўр ишонч билдиргани учун азиз партиямизга ҳар қанча раҳмат айтсам камлик қилади. Пленумдан қайтиб келгач ана шу ишончни оқлаш учун сидқидилдан меҳнат қиламан.

Мамлакатга донғи кетган «Политотдел» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Хван Ман Гим бизнинг саволимизга мана бундай жавоб берди:

— Мен февраль Пленумига қатнашиш шарафига муяссар бўлганимдан беҳад руҳланмоқдаман. Негаки, бу Пленум жонажон партиямиз тарихида унутилмас саҳифа очишига аминман. Пленумда қишлоқ хўжалигини интенсивлашдек жуда муҳим масала кўрилади.

Бўка ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг секретари ўртоқ Турғун Ражабовга савол билан мурожаат қилдик.

— Мен, — деди у, — КПСС Марказий Комитетининг Пленумига биринчи марта қатнашишим. Шунинг учун ҳам бугунги кунни ҳаётимнинг энг унутилмас, энг қувончли кунларидан бири деб ҳисоблаяпман.

Учиш вақти бўлди. Пленум қатнашчилари самолётга чиқадилар. «ИЛ-18» ҳаво лайнери ердан кўтарилдию, қуюқ булутларни пастда қолдириб, Москва томон парвоз этди...

Оқ йўл сизларга!

Ш. ШОРАҲМЕДОВ.

КИПРЛИКЛАРНИНГ ИЧКИ ИШЛАРИГА АРАЛАШИЛМАСИН

Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ МАКТУБИ

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико 7 февралда Буюк Британия, АҚШ, Франция, Туркия элчиларини ва Грециянинг муваққат ишлар вакилини қабул қилди ва Ўрта денгизнинг Шарқидаги районда Кипр масаласида рўй берган вазият муносабати билан СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Буюк Британия бош министри А. Дуглас Хьюмга, АҚШ президенти Л. Жонсонга, Франция президенти Ш. де Голлга, Туркия бош министри И. Иненюга ва Греция бош министри И. Параскевопулосга ёзган мактублари текстини уларга топширди.

Буюк Британия бош министрига юборилган мактубда таъкидлаб ўтиладики, кейинги вақтларда Кипр Республикаси масаласида вазият тобора кескин тус олмоқда ва Ўрта денгиз районида халқаро аҳволнинг жиддий суратда мушкуллашиб кетиши хавфини туғдирмоқда. Бундай кескинликнинг сабаблари яхши маълум: Кипрдаги икки жамоа, яъни аҳолининг кўпчилигини ташкил этган грек жамоаси билан турк жамоаси ўртасида кўпдан буён ташқаридан авж олдириб келинаётган ихтилофлардан суверен, мустақил давлат, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг аъзоси бўлмиш Кипр Республикасининг ички ишларига ошкора аралашиш учун бир баҳона сифатида фойдаланилмоқда.

Мактубда бундай дейилади: Баъзи давлатлар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти принципларини ва халқаро ҳуқуқнинг ҳамма томонидан танилган нормаларини поймол этиб, ҳозирги вақтда фақат кипрликларгагина тааллуқли бўлган проблемаларни ҳал этишнинг мазкур давлатларга мақбул бўлган йўлини Кипр халқи ва ҳукуматига мажбуран қабул қилдиришга уринмоқдалар. Шу билан бирга масалани «ҳал этиш»нинг қандайдир лойиҳалари, масалан, НАТО қўшинларини ёки НАТОда аъзо бўлган айрим мамлакатларнинг қўшинларини Кипрга юбориш масаласи муҳокама қилинмоқда, ҳолбуки бу лойиҳаларнинг ҳаммаси моҳияти эътибори билан бир мақсадни кўзда тутади, бу мақсад—НАТО қуролли кучларининг ҳарбий блокларга қўшилмаслик сиёсатини ўтказиб келаётган Кипр Республикасини амалда оккупация қилишларидан иборат.

Биз, дейилади Н. С. Хрушчевнинг мактубида, кипрликлар ўзларининг ички ишларини ҳал этиш учун тамомила қодир эканликларига (Кипр Республикаси ҳукумати бу тўғрида бир неча марта гапирди) ва ўз олдиларида турган проблемаларни ўзларининг миллий манфаатларига энг кўп даражада муносиб бўлган тарзда ҳал этиш йўлларини топа олишларига аминмиз. Бунда гап кипрликларга, башарти улар илтимос қилган тақдирда, яхши маслаҳат бериш ва уларнинг ички ишларига аралашмаслик тўғрисидагина бориши мумкин.

Н. С. Хрушчев айтадики, ҳозирги вақтда Кипр масаласининг Хавфсизлик Кенгашида муҳокама қилинишига йўл қўймаслик учун ҳар қандай чоралар кўрилмоқда. Бу масала Кипр ҳукуматининг илтимоси билан Хавфсизлик Кенгашининг муҳокамасига қўйилган эди. Кипр ҳукуматини ўзларининг ниятларини қабул қилишга кўндирмоқчи бўладилар, унга тазйиқ ўтказмоқдалар, таҳдид қилмоқдалар, Кипр соҳиллари яқинида ҳарбий намойишлар ўтказмоқдалар, денгиздан қамал қилмоқчи бўладилар ва шу билан бирга Кипр ҳукуматининг яна Хавфсизлик Кенгашига мурожаат қилишига йўл қўймаслик учун ҳар қандай найранг ишлатмоқдалар. Кипр масаласини ёпиқ конференцияларда қараб чиқишни афзал кўраётганликлари яққол кўриниб турибди. Улар бу конференцияларда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставига хилоф суратда ўзбошимчалик билан ҳаракат қилиб, ташқаридан тазйиқ ўтказиш йўли билан Кипр Республикаси каби кичик бир давлатнинг қаршилигини бостирмоқчи бўладилар.

Сўнгра Н. С. Хрушчевнинг мактубида айтиладики, Совет ҳукумати Кипрга қарши ҳарбий интервенция уюштириш планларини ва умуман халқаро муносабатлар практикасида шу хилдаги методлар қўлланишини қоралайди, Совет ҳукумати барча манфаатдор давлатларни ва аввало, Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзоларини, шу жумладан АҚШ ва Буюк Британияни тийилиб туришга, Кипрга ҳарбий йўл билан бостириб кириш натижасида рўй бериши эҳтимол бўлган барча оқибатларни реалистик суратда, ҳар томонлама ҳисобга олишга, Кипр Республикасининг суверенитети ва мустақиллигини ҳурмат қилишга даъват этади.

Совет ҳукуматининг бошлиғи тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш тўғрисидаги, халқларнинг ҳуқуқларини таъминлаш тўғрисидаги ғамхўрлик тақозосига кўра шундай даъват билан майдонга чиққани ҳолда, Совет Иттифоқи гарчи Кипр Республикаси билан бевосита чегарадош бўлмаса-да Ўрта денгизнинг Шарқий районида рўй берган аҳволга бефарқ қарай олмайди, деган фикрга ҳам асосланганлигини кўрсатади. Хусусан ҳозирги вақтда масофалар тўғрисидаги тасаввур ўзгарганлигини эътиборга олганда, Ўрта денгизнинг Шарқий райони СССРнинг жанубий чегараларидан унча олис эмас.

Менинг фикримча, деб ёзади Н. С. Хрушчев, Ўрта денгизнинг Шарқий районида вазиятни кескинлаштира оладиган ва Кипр халқининг озод ва мустақил бўлишдан иборат қонуний ҳуқуқларини поймол эта оладиган ҳар қандай планлардан воз кечиш кипрликларнинг манфаатларигагина эмас, балки ҳаммамизнинг умумий манфаатларимизга ҳам жавоб беради.

* * *

АҚШ президенти, Франция президенти, Туркия бош министри ва Греция бош министри номига юборилган мактубларнинг мазмуни Буюк Британия бош министрига юборилган мактубнинг мазмуни билан бир хилдир.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон ССР составида Қашқадарё области тузилиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Қашқадарё области бўйича ташкилот бюросини тасдиқлади. Ўртоқ С. Асомов ташкилот бюросининг раиси, ўртоқ А. М. Илюхин раис ўринбосари. И. Бузруков, И. Жалилов ва Б. У. Усмонов ўртоқлар ташкилот бюросининг аъзолари қилиб тасдиқланди.

* * *

Самарқанд саноат ва қишлоқ область партия комитетлари тугатилиши ва ягона Самарқанд область партия комитети тузилиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Самарқанд области бўйича ташкилот бюросини тасдиқлади. Ўртоқ С. Н. Усмонов ташкилот бюросининг раиси, ўртоқ И. К. Титков раис ўринбосари, А. А. Хўжаев, С. Ҳамроқулов ва Н. Ҳикматуллаев ўртоқлар ташкилот бюросининг аъзолари қилиб тасдиқланди.

Химия ютуқлари қишлоқ хўжалигимизга тобора кўп фойда келтирмоқда. Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги колхоз ва совхозларда олиб борилаётган ишлар бунга мисол бўлаолади. Бошқармадаги Димитров номли колхозда агрохимия машғулотлари мунтазам ўтказилиб турилибди. Бу машғулотда 70 дан ортиқ киши қатнашиб, химиянинг мўъжизаларини қўлланиб, экинлардан мўл ҳосил олиш сирларини ўрганмоқдалар. Суратда: тўгарак раҳбари, колхознинг бош агрономи ўртоқ С. Когай навбатдаги машғулотни ўтказаяпти.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ИНТЕНСИВЛАШ—ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ҲОСИЛ ГАРОВИ

Минерал ўғитларни ҳосил баракасининг гарови десак бўлади. Жонажон партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленумида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини юксалтиришга қулай шарт-шароитлар яратиб берадиган химия саноатини беқиёс ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Партиямиз томонидан минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан белгиланган тадбирлар пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини кескин оширишнинг ёрқин истиқболларини очиб берди.

КПСС Марказий Комитетининг эртага очиладиган февраль Пленумида ҳам қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг актуал масалалари кўрилади, минерал ўғитлардан янада унумлироқ фойдаланишнинг конкрет тадбирлари белгиланади, фан ютуқлари ва илғор тажрибани ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш йўллари кўрсатиб берилади.

Минерал ўғитлардан тўғри, тежаб-тергаб фойдаланиш ердан баракали хирмон кўтаришнинг муҳим омилидир. Ўртоқ Н. С. Хрушчев Марказий Комитетнинг декабрь Пленумида айтдики, биз минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан бир қаторда ҳар бир килограмм ўғитдан унумлироқ фойдаланиш тўғрисида ҳам қайғиришимиз керак.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликлар генетикаси ва физиологияси институтида минерал ўғитларни ерга солишнинг энг фойдали усулларини излаб топиш юзасидан илмий-тадқиқот ишлари олиб борилаяпти. Ўғитларнинг кўпроқ фойда беришига эришишда уларни ерга солиш муддатларига қатъий риоя қилиш муҳим аҳамиятга эгадир.

Маълумки, яқин йилларгача азотни ғўзанинг ўсиш даврида — асосан шоналаш, гуллаш ва ҳосил тўплаш даврида ерга солиш тавсия қилиб келинарди. Ўсимлик азот билан қанча кеч озиқлантирилса, шунча кеч ҳосил тугади. Азотли ўғитларни юқорида тавсия этилган усуллар билан ерга солиш вегетатив органларнинг ўсишини тезлаштиради, кўсакларнинг ҳосил бўлиши ва очилишини кечиктиради. Оқибат натижада ҳосил йиғим-терими қор-ёмғирли кунларгача чўзилиб кетади. Бундан ташқари, кейинги йилларда колхоз ва совхозларда озиқлантириш кўп қайта ўтказилди. Бу кўплаб ортиқча меҳнат ҳаражатлари талаб қилади, яъни иқтисодий томондан фойдасиздир.

Тадқиқотлар шуни кўрсатаяптики, азот йиллик нормасининг асосий қисмини (80 процентини) типик кулранг тупроқли ва ўтлоқ (еростн сувлари узоқ бўлган) ерларга чигит экишдан олдин солинса, вегетация даврида солинганига нисбатан анча фойда беради, ғўзанинг ўсиши ва кўсакларнинг ҳосилли бўлишини тезлаштиради. Шунингдек, кўсакларнинг очилиш суръати ҳам жадаллашади. Кейинги йилларда институт ходимлари томонидан ўсимликнинг илдизи орқали озиқланишини яхшилаш бўйича ҳозирги талабларга тўла жавоб бераоладиган бу янги усул чуқур ўрганилди ва яхши натижаларга эришилди. Чигит экишдан олдин солинган азотнинг яхши фойда бериши назарий томондан жуда пухта ўрганилди.

Тадқиқотлар шуни кўрсатдики, азотнинг экишдан олдин солиниши физиологик жараёнларга сезиларли даражада таъсир этади. Азотли, фосфорли бирлашмалар синтези тезлашади. Аминокислоталарнинг сифатли таркиби ўзгаради. Шунингдек, илдиз системасининг шаклланиши ҳам тезлашади. Азотнинг асосий нормасини экишдан олдин солиш ўсимлик таркибига кўпроқ фосфор киришини таъминлайди. Бу эса кўсакларнинг эрта очилишини таъминлайдиган муҳим омилдир.

Азотни чигит экишдан олдин солиш натижасида пахтадан баракали ҳосил олишга эришиш мумкин. Тадқиқотлар шуни кўрсатдики, азотнинг асосий қисмини экишдан олдин, қолганини эса шоналаш даврида солинганида ўтлоқ ва типик кулранг тупроқли ерлар шароитида ҳар бир туп ғўзадан 166,3 ва 143,8 граммдан пахта олиш мумкин экан. Ваҳоланки, азот ғўза вегетацияси даврида солинганида ҳар туп ўсимликдан 160,4 ва 139,2 граммдан ҳосил олинади.

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхозида тажриба ўтказиб кўрилди. Бу хўжаликнинг ерлари типик кулранг тупроқдан иборат бўлиб, еросги сувлари узоққа жойлашган. Азотли ўғитлар йиллик нормасининг 20 процентн (гектар бошига 175 килограммдан) экишдан олдин, қолган қисми эса икки озиқлантиришда —шоналаш ва гуллаш, ҳосил тўплаш даврида ерга солинди. Кузда ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 42,5 центнердан пахта териб олинди. Азот нормасининг 70 проценти экишдан олдин, қолган 30 проценти эса бир озиқлантиришда —ёппасига шоналаш даврида ерга солинганида ҳосилдорлик гектар бошига 44,3 центнерни ташкил этди. Йиллик нормадаги азотнинг ҳаммаси экиш олдидан солинганида ҳосилдорлик 44,5 центнерга етди. Бошқа жойда ўтказилган тажрибада ҳам ана шундай натижаларга эришилди.

Катта майдонларда ўтказилган тажрибалар ҳам азотнинг асосий қисмини экишдан олдин ерга солиш фойдали эканлигини исботлади. 1960 йилда Калинин бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг ўртоқ Бўрибой Муродов бошлиқ звеносида 31 гектар майдонга азотли ўғитлар шоналаш ва гуллаш, ҳосил тугиш даврида солинди. Гектар бошига кўтарилган ҳосил 36,9 центнерни ташкил этди. 1961 йилда эса звенонинг ҳамма майдонига азотли ўғитлар экишдан олдин солинди ва ҳар бир гектар ердан 46 центнердан «оқ олтин» териб олинди.

Азотли ўғитларни ерга солишнинг бу янги усули энг аввало шунга мосланганки, ғўза мурғаклигида, айниқса ривожланиш даврида азотга ташна бўлмайди. Ўтказилган тадқиқотларга кўра шундай хулосага келиш мумкин: кам ҳосилли ерларга азотли ўғитларнинг 70 процентини экишдан олдин 13—15 сантиметр чуқурликка, қолган 30 процентини эса бир озиқлантиришда — гуллаш бошлангунига қадар ерга солиш керак. Юқори унумли ерларга эса ўғит йиллик нормасининг ҳаммасини экишдан олдин солса яхши бўлади. Қумлоқ ва тошлоқ бўлган камқувват ерларга йиллик норманинг 30 процентини экишдан олдин, қолган қисмини эса икки марта озиқлантиришда солиш лозим.

Кўрсатилган бу тадбирларни қўлланишнинг иқтисодий жиҳатдан фойдали эканлиги қуйидагилардан ҳам маълум: а) ялпи ҳосил баракали бўлади ва эрта пишиб етилиши ҳисобига сифати ҳам яхши бўлади; б) ўсимликни такрор-такрор озиқлантиришга эҳтиёж қолмайди; в) етиштирилган пахтанинг асосий қисмини машиналар билан териб олишга қулай шарт-шароитлар яратилади.

Институтда минерал ўғитлардан янада унумлироқ фойдаланишга имкон берадиган усулларни қидириб топиш кўзда тутиляпти. Жумладан, минерал ўғитлар Т. Д. Лисенко усули бўйича гўнг-тупроқ компостларига қўшиб ерга солинганида қандай фойда бериши ўрганилаяпти.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми белгилаб берган халқ хўжалигини химиялаштиришнинг улкан программаси фан ходимларини ғоят руҳлантирмоқда, уларни янги ижодий изланишларга чорламоқда.

Т. ПИРОХУНОВ,
қишлоқ хўжалиги фанлари кандидати.
А. ЗОКИРОВ,
биология фанлари кандидати.
М. ҚОСИМОВА,
илмий ходим.

Ўрта Осиё тупроқшунослик институтининг ходимлари ҳам КПСС Марказий Комитети февраль Пленумига муносиб совғалар билан етиб келдилар. Жумладан институт ходимлари тупроқнинг сунъий структурасини вужудга келтириш соҳасида иш олиб бориб, яхши натижага эришдилар, полимер ва гумин препаратлари ёрдамида яратилган тупроқнинг сунъий структураси сувнинг таъсирига чидамли ва яна бошқа кўп хусусиятларга эгадир. Суратда: биология фанлари кандидатлари Х. Мақсудов (чапдан) ва Г. И. Вайлерт Тошкент области далаларида ўтказилган тажриба натижаларини муҳокама қилмоқдалар.

Р. Шамсутдинов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

«ЗАНГОРИ КЕМА»ЛАР КЎПАЯДИ

СССРда минерал ўғитлар, замонавий техника ва янги пахта навларини қўлланиш ана шу техника экини ҳосилдорлигини деярли икки марта ошириш имконини берди. Пахтанинг ялпи ҳосили ҳозир чор Россияси давридагидан 7,6 баравар кўпдир.

Пахта теримини янада механизациялаш йўлида қандай ишлар қилинаяпти? Новости матбуот агентлиги мухбирининг ана шу саволига пахтачилик машиналари бўйича Давлат махсус конструкторлик бюросининг бошлиғи—бош конструктор Евгений РАДКЕВИЧ жавоб берди.

Марказий Статистика бошқармасининг яқинда эълон қилинган СССР халқ хўжалигини 1963 йилда ривожлантириш давлат планининг бажарилиш якунлари тўғрисидаги ахборотида мамлакат пахтакор республикаларининг колхоз ва совхозлари катта муваффақиятларни қўлга киритганликлари қайд қилинган. Пахтакор хўжаликлар давлатга 5,2 миллион тоннадан ортиқ —1962 йилдагига нисбатан 900 минг тонна кўп пахта сотдилар. Бу — совет пахтачилиги бутун тарихида олинган энг юқори ҳосилдир.

Сўнгги беш йил ичида пахта териш жараёнидаги кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаш бўйича муҳим тадбирлар амалга оширилганлиги ана шундай катта ютуқлар учун гаров бўлди.

Яқин вақтларга қадар пахта ҳосилини йиғиб-териб олишга ана шу экинни етиштиришга сарфланган барча меҳнат харажатларининг 60 проценти тўғри келар эди. Масалан, Ўзбекистон совхозлари бир центнер пахта етиштиришга деярли 30 киши-соат, колхозлар эса — 43 соат сарфладилар. Бу кўрсаткич АҚШ пахтакор фермаларидагига қараганда бир ярим —икки баравар ортиқдир.

Сўнгги йиллар ичида мамлакатимиз пахтакор районларига 10 мингларча янги машиналар етказиб берилди. Фақатгина ўтган йил ичида саноатимиз 7 мингдан зиёд пахта териш агрегатлари ишлаб чиқарди. Бу, 1962 йилдагидан 17 процент кўпдир. Ўзбекистон пойтахтига жойлашган Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи 20 мингдан ортиқроқ икки қаторли ўзиюрар пахта териш машиналари ишлаб чиқарди. Ўрта Осиёда бу машиналарни «зангори кема»лар деб таърифлашади. Бундай агрегатларнинг ҳар бири 50 теримчининг ишини қилади.

СССР пахта теримини механизациялаш соҳасида АҚШдан кейин иккинчи ўринга чиқиб олди. Ғўза қатор ораларига ишлов беришнинг 89 проценти механизация зиммасига юклатилган. Пахта экувчи етти республиканинг колхоз ва совхозларида 5300 дан ортиқ механизациялашган ёшлар бригадаси ишлаб турибди.

Совет машинасозлари йиғим-терим техникасини такомиллаштиришни давом эттирмоқдалар. Бизнинг конструкторлик бюромиз коллективи Тошкент заводи ишчилари ва мутахассислари билан ҳамкорликда бўлиб, яқинда икки қаторли янги осма пахта териш машинасини яратди. Бу машина аввалгиларидан 30 процент кўпроқ унумдорликка эга бўлиб, уни бошқариш қулай. Агрегатда терилган пахта келиб тушадиган кенг ағдарма бункери ўрнатилган. Шунинг учун тўлган бункерни бўшатиш мақсадида агрегатни тез-тез тўхтатиб туришга ҳожат қолмайди. Янги машинада иккита ишчи тезлиги бор. У давлат синовларидан муваффақиятли ўтди ва шу йил бошида оммавий суратда ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Сўнгги йилларда конструкторларимиз ҳайдов тракторларига осилган ҳолда ишлатиладиган икки ва тўрт қаторли бошқа пахта териш машиналарини яратиш устида иш олиб бордилар. Бу машиналардан фойдаланилса, пахта етиштириш таннархи сезиларли даражада арзонлашади. Масалан, ҳар бир тўрт қаторли машина, дастлабки ҳисобларга қараганда, ҳар мавсумда 1800 сўмлик маблағни тежаб қолишга имкон туғдиради. Бу машинани ишлаб чиқаришга сарфланган маблағ уни бир йил ишлатгандаёқ қопланади. Яқин вақтда бу машина дала синовларидан ўтиш учун йўл олади. Икки қаторли осма пахта териш машинаси эса, ҳозирдаёқ синовдан ўтган ва ишлаб чиқариш йўлга қўйилган.

Етти йилликнинг олтинчи йили —1964 йилда Совет мамлакатининг пахта далаларида кўплаб янги такомиллашган техника жавлон урабошлайди.

(АПН)

МАҚСАДИМИЗ БИР

КПСС Марказий Комитети февраль Пленумини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани қизитиб юборган «Узбексельмаш» заводи коллективи маҳсулот ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш тадбирларини кўрмоқда. Корхона «Чирчиксельмаш» заводи ишлаб чиқараётган «СКО-4» маркали янги кўсак териш машинаси учун «СКО-8» узелини тайёрлаб бериш мажбуриятини олди. Бу узелни ишлаш корхонанинг 5-цехига топширилди.

Цех коллективи биринчи кварталда 500 та ана шундай узел ишлаб чиқаришни мўлжалламоқда. Узелларнинг дастлабки партиялари жўнатилди.

Ж. ПИРМУҲАМЕДОВ,
завод инженери.

> **Қишлоқ хўжалиги ишларини интенсивлаштириш—қишлоқ хўжалик фани ва техникасидан, минерал ва органик ўғитлардан моҳирлик билан фойдаланиш демакдир, уруғчиликни ва чорва зотини яхшилаш ишини яхши йўлга қўйиш, меҳнатни тўғри ташкил этиш, меҳнат ва маблағни тежаш учун, маҳсулот таннархини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш учун кураш олиб бориш демакдир.**
>
> Н. С. ХРУШЧЕВ.

ТАРАДДУД АВЖИДА

Янгийўлдаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг пахтакорлари ўтган йили гектар бошига ўртача 25 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариб, партиямиз томонидан белгиланган маррани эгалладилар. Бу йил бундан ҳам юксакроқ маррага — камида 27-28 центнерга интилишаяпти.

Колхоз пахтакорлари эл-юртга берган ваъдаларига вафо қилиш учун кўкламга тайёргарлик ишларини аллақачоноқ ҳартарафлама қизитиб юборган эдилар. Бугунги кунга келиб ана шу ишлар ўз самарасини кўрсатаяпти. Мавжуд чопиқ тракторлари, сеялкалар, кўрак чувиш машиналари, прицеплар, молалар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ремонти асосан тугалланай деб қолди. Ремонтчилар бу муҳим ишни партиямиз Марказий Комитетининг февраль Пленуми очиладиган кунга қадар батамом тугаллашга қатъий бел боғлашган.

Колхоз далаларида ҳам иш қизғин. Бир томонда суғориш шохобчалари тартибга солинаяпти, бир томонда кўплаб маҳаллий ўғит жамғарилаяпти. Деҳқонлар бу йил ҳар гектар ерни 8 тонна маҳаллий ўғит билан тўйдиришмоқда. Ҳар куни 14 та прицепли трактор билан далага 35—40 тоннадан гўнг ташиб чиқарилаяпти.

Т. ИМОМОВ.

«Ташавтомаш» заводи коллективи қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш иши га муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Завод бу йил пахтани қоп-қанорсиз ташишга мўлжалланган ПТС—766 маркали прицепдан бир неча мингини ишлаб чиқаради. Суратда: прицеплар колхоз ва совхозларга жўнатилмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯ—ИСТИҚБОЛИМИЗ

Ўтган хўжалик йилида колхозимиз бўйича она-Ватан омборига 4500 тоннадан ортиқ «оқ олтин» етказиб берилди. Бу 1900 гектар майдондан ҳар гектарига ўртача 24 центнерданга тўғри келди.

1964 йили ҳам биз давлатга қарийб 4500 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдик. Лекин бу ҳосилни ўтган йилгидек 1900 гектар эмас, 1800 гектар майдонда етиштиришимиз керак. Чунки бу йил 100 гектар ерда каноп экишни ҳам планлаштирдик. Шунингдек, 200 гектар ерга шоли ҳам экилади.

Бинобарин, бизда янги ўзлаштириладиган ер бўлмаганлиги учун «оқ олтин»ни экин майдони ҳисобига эмас, ҳосилдорликни ошириш ҳисобига кўпайтиришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйдик. Бунинг учун аввало ҳамма далачилик бригадаларини комплекс механизациялашга жиддий эътибор бердик. Бу деган сўз — пахта етиштиришдаги ҳамма ишни қудратли машиналар ёрдами билан бажариш деган сўздир. Шундай экан, пахтачиликни комплекс механизациялашдаги ўтган йилги тажрибамиз ва бу йилги режаларимиз ҳақида қисқача сўзлаб беришга тўғри келади.

Колхозимизда 11 далачилик бригадаси ва 38 звено мавжуд. Шу 38 звенонинг ҳаммасига тажрибали тракторчи бошчилик қилади. Ерга меҳр қўйиб ишлашда, техникани асрашда, ниҳоят ҳосилдорликни оширишда бу тадбирнинг аҳамияти катта. Аввалги йиллари бизда бригадалар хўжалик ҳисобига ишларди. Бу йилдан бошлаб звенолар ҳам хўжалик ҳисобига ўтди. Звено аъзоларининг моддий манфаатдорлиги ошди.

Биз қайси усулда бригадаларни комплекс механизациялаштирдик?

Бригадаларимизнинг экин майдони 120—150 гектардан-га тўғри келади. Техникадан унумли фойдаланиш мақсадида майдонлар шунга мос тақсимланган. Жумладан ҳайдов-трактори ҳарбир бригадага биттадан бириктилди. Чопиқ трактори эса 50—60 гектар майдон ҳисобига биттадан бириктилди. Яъни ҳар бир звенога биттадан чопиқ трактори, шу билан бирга бу тракторларга осма мосламалар ҳам берилди.

Бундан ташқари, ҳар бир звено алоҳида пахта териш ва кўрак юлиш машинаси билан таъминланди. Бу ерда шу нарсани алоҳида таъкидлаб ўтиш ўринли бўладики, бизнинг колхозимизда кўрак 100 процент машинада териб олинади. Кўрак ҳечқачон қўлда терилмайди. Натижада ерни ғўзапоядан тез тозалаш имконияти туғилади, кузги шудгор ҳам барвақт бошланади. Машинада терилган кўрак пешма-пеш чувиш машинасидан чиқариб турилади. Бу усул ҳам вақтни тежайди, ҳам харажатни кўп миқдорга камайтиради. 1800 гектар пахта майдонидаги кўракни чувишга етарли кўрак чувиш машинаси бор.

Ўтган хўжалик йилида биз машинада терилган пахтани юз процент қоп-қанорсиз ташидик. Қўлда терилган пахтани эса ҳозиргача қўл кучи билан ортиларди. Ўтган йили бунинг ҳам эвини қилдик. Пахтани махсус транспортер орқали прицепга ортишга киришдик. 20 та транспортер ишлади. Техника бизнинг қудратли таянчимиз. Уни асраш, ундан унумли фойдаланиш учун техника билан таъмин этилган бригаданинг ўзи, шу бригаданинг механизаторларидан иборат ремонт бригадаси ташкил этилди.

Ҳозиргача 52 чопиқ трактори ремонтдан чиқди. 28 сеялка, 7 та дискали ва 7 та осма борона тахт қилиб қўйилди. 75 тишли боронадан 60 комплекси тайёр. Хуллас, устахонада қишлоқ хўжалик машиналари ремонти тугалланай деб қолди. Қисқача қилиб айтганда кўкламга шаймиз. Ремонт ишларининг ҳаммасини ўз кучимиз билан бажардик. Устахона мудиримиз ўртоқ Кан Су-дан барча ишни «Узсельхозтехника» ёрдамисиз ўз кучимиз билан бажарамиз, деган эди. Сўзининг устидан чиқди. Комплекс механизация деганда бу сўзни тўла тушуниш, бунга тўла амал қилиш зарур бўлади. Колхозимизда ҳамма бригада, звено тўла комплекс механизациялашган, деяпмиз. Бу тўғри. Лекин ҳали кўнглимиз тўлмаган томони ҳам бор.

Эртага очиладиган жонажон партиямиз Марказий Комитетининг Пленумида қишлоқ хўжалиги масаласи, айниқса комплекс механизациялаш масаласи кўрилиши биз қишлоқ механизаторлари учун жуда катта воқеа бўлади. Янги-янги ғалабаларга етакловчи йўл-йўриқлар белгиланади. Бу улуғ партиямизнинг яна бир доно кўрсатмаси бўлади. Биз бу доно кўрсатмага оғишмай амал қиламиз.

КИМ ГИМ-НАМ,
Ўрта Чирчиқ. «Северний маяк» колхозининг бош инженери.

ҲАРАКАТДА БАРАКАТ

Ўтган йили колхозимизда пахта тайёрлаш плани бажарилмади. Хўш, об-ҳаво қулай келган ўша йилги шароитда нега бундай аҳвол юз берди? Нима сабабдан кеч кузгача пахта очилмай кўмкўк тураверди? Нега кўп кўсаклар пировардида сувга айланиб қолди? Колхознинг янги правлениеси мана шулар сабабларини аниқлаб, йўл қўйилган хатоларни бу йил такрорламаслик учун астойдил ишга киришди.

Текширишлар натижасида ўтган йил иккита катта хатога йўл қўйилгани аниқланди: минерал ўғитлардан, мавжуд техникадан мақсадга мувофиқ фойдаланилмади.

Масалан, ўтган йили ёввойи ўтдан қўрқиб, ғўза эрта озиқлантирилмади. Бошқа колхозларда иккинчи озиқлантириш бошланганда бизда биринчи озиқлантиришга киришилди. Учинчи озиқлантириш август ойларида ҳам давом этди. Кеч солинган селитра пахтанинг тез очилишига эмас, унинг кеч пишишига сабаб бўлди. Ўтган йили йўл қўйилган қўпол агротехник хатоларга бу йил йўл қўймаслик тадбирларини белгилаб олдик.

Колхозимизда КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми материалларини, агротехника тадбирларини ўрганиш мақсадида мактаб очдик. Мактабдаги машғулотлар колхоз ишлаб чиқаришига маҳкам боғланган ҳолда олиб борилди. Хатолар таҳлил қилинди. Минерал ўғитлардан фойдаланиш муддатлари бригада бошлиқларига аниқ кўрсатиб берилди. Бу йил 30 процент минерал ўғитни чигит экишдан олдин солишга қарор қилдик.

Колхозимизда илгари Тюпко методи билан ишлайдиган звенолар тузилмаган эди. Бу йил биринчи марта моҳир механизаторларимиздан Маннон Абдусаматов, Пўлат Ражабов, Пўлат Каримов, Холмат Солиев, Раҳимбой Абдурасулов ва Рўзи Олимов ўртоқлар бошлиқ тюпкочи звенолар тузилди.

Илгари колхозда компост тайёрлаш расм эмас эди. Бу йил 2000 тонна компост тайёрлашни планлаштириб, бу ишни қизғин давом эттиряпмиз.

Ҳозир колхозимизда КПСС Марказий Комитети февраль Пленумини муносиб кутиб олиш мақсадида техника ремонтини тезроқ тугаллаш учун механизаторларимиз астойдил ишламоқдалар.

У. ИСЛОМОВ,
Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Маданият» колхозининг раиси.

РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎЛИ

ДЕҲҚОНЧИЛИКНИНГ ҚОН ТОМИРИ

Сув—ўсимликнинг қони. Бу сўз бечиз айтилмаган. Қаерда сув кўп бўлса, ўша ерда ҳосил баракали бўлади. Буни деҳқонларимиз жуда яхши тушинадилар. Кейинги йилларда областимизнинг колхоз ва совхозларини сув билан таъминлаш анча яхшиланди. Минг-минглаб гектар пахта далаларимиз сувга қониши орқасида ҳосил анча кўп бўлди. Деярлик кўп колхозларда сув танқислиги бўлмади.

Ходимларимизнинг ишга меҳр қўйишлари сабабли баҳорикор ерлардаги экинлар ҳам мўлкўл сув билан таъминланди. Ирригация шохобчалари кенгайтирилди, янги каналлар қазилди.

Сув хўжалигининг ходимлари пахтачиликни юксалтиришда ўзларининг муносиб хиссаларини қўшиш учун ҳаракат қилмоқдалар. Биз ўтган йиллар каби бу йилда янада самарали ишлаб, катта-катта тадбирларни амалга ошириш режаларини белгилаб қўйдик. Бу йил ирригация шохобчаларини тартибга солиш ва уларда равон сув оқиши учун барча ишларни амалга оширмоқдамиз. Ҳарбир канал ва ариқда кўп сув оқиши учун ҳаракат қилмоқдамиз. Бу йил кўплаб ирригация шохобчалари ремонт қилинади, партов ерлар ўзлаштирилади. Шу мақсадда 8 миллион 369 минг сўмлик ҳажмда иш бажарамиз.

Айниқса бу йил Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли хўжаликларни етарли миқдорда сув билан таъминлашга катта аҳамият берилади. Уртуклин коллектори қайта реконструкция қилинади. Шу билан бир қаторда Киров номли каналдан сув оладиган бир қанча каналлар ремонт қилинади.

Бўка ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли Шархия канали иншооти қурилишини тезлаштириш учун ҳаракат қиляпмиз. Бундан ташқари Калинин, Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармаларига қарашли кўпгина ариқ ва каналлар қайта ремонт қилиниб, уларда кўпроқ сув оқиши учун зарур тадбирлар кўрилади. Бўка ва Юқори Чирчиқ бошқармаларида ариқлардаги дамбаларни яхшилаш учун ҳозирдан бошлаб катта ташкилий ишлар олиб борилмоқда.

Бу йилги планимизга мувофиқ Бўка, Урта Чирчиқ, Юқори Чирчиқ, Янгийўл районларида насос станциялари қурилишини тугаллаш чоралари кўрилади. Насос станцияларининг ишларини яхшилашимиз орқасида 1 минг 500 гектарга яқин ўзлаштирилмаган ва партов ерлар қишлоқ хўжалик оборотига қўшилади ва уларга экин экилади.

Маълумки, айрим ариқ ва каналларда сувлар белгиланган жойга тўла оқиб бормасдан унинг бир қисми йўлда ерга сингиб кетади. Бундай камчиликни йўқотиш йўлида ҳам фидокорона ишлаяпмиз. Бўкадаги Шўр, Янгийўлдаги Жўн каналларини бетонлаб, сувнинг бекордан-бекор исроф бўлмаслиги учун ҳаракат қиляпмиз. Шу йилнинг ўзида бу каналларнинг 10 километрлик масофаси тўла бетонлаштирилади.

Шу кеча-кундузда Оққўрғондаги «Гулистон», «Победа», Свердлов номли ва бошқа колхозларнинг территорияларида жуда кўп бульдозер ва скреперлар ишламоқда. Улар асрлар бўйи фойдаланилмай ётган ерларни текислаб, тартибга солмоқдалар. Ана шу ишлар амалга оширилиши орқасида 800 гектарга яқин ер ўзлаштирилади.

Тошкент сув омбори қурилиш-монтаж бошқармасининг ходимлари Тошкент каналининг биринчи ва иккинчи навбатини реконструкция қилишни тезроқ тамомлаш учун ҳаракат қилмоқдалар. Бу иш қанчалик тез амалга оширилса, шунчалик яхши бўлади.

Тошкент канали иккинчи навбати қурилишининг аҳамияти ҳам ниҳоятда каттадир. Каналнинг ишга туширилиши орқасида «Кўкорол» совхозининг сувсиз ерларидан 16,2 минг гектари сув билан таъминланади. Қурувчилар зўр ғайрат қилиб, шу йилнинг ўзида камида 2 минг гектар ерга сув чиқариш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Яқиндагина Бекободда «Октябрь 46 йиллиги» совхози ташкил этилди. Бу янги хўжалик шоликорлик билан шуғулланади. Лекин ҳозир бу ерда жуда кам ер ўзлаштирилди. Яқин вақт ичида совхознинг экин майдони 1 минг 400 гектарга кенгайтирилади. Асосан бу партов ер ҳисобига бўлади. Бу катта ва масъулиятли вазифани белгиланган муддат ичида амалга оширишимиз керак. Лекин шуни айтиш керакки, бу соҳадаги ишлар кўнгилдагидек кетмаяпти. Айниқса ирригация ишларини амалга ошириш қониқарсиз. Бунга асосий сабаб шуки, колхоз ва совхозларда ирригация шохобчаларини тозалаш ишига етарли ишчи кучи ажратилмаяпти.

Экинларни ўз вақтида сув билан таъминлаш учун ҳозирги кеча-кундузда ишни янада пухта ташкил этиш талаб қилинади. Баҳоргача ҳамма ариқ ва зовурларни ремонт қилиб тартибга солиб қўйишимиз керак. Лекин иқрор бўлиш керакки, айрим хўжаликларнинг раҳбарлари ариқ ва зовурларни тозалаш ишлари билан ҳалигача чинакамига шуғулланганлари йўқ. Айниқса бригада ва бўлимлардаги ариқларни чопиш қониқарсиз кетяпти. Жойларда қилинаётган ишларнинг устидан контроль қилиб туриш ҳам кўнгилдагидек деб бўлмайди.

Областимизнинг бир қатор хўжаликларида ерларнинг шўрини ювишимиз керак. Бунинг учун етарли миқдорда сув ҳам ажратилган. Аммо Бўка ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли колхоз ва совхозларда мавжуд сувлардан фойдаланиб, яхоб беришни авж олдириб юборишга ҳалига қадар киришилмаган.

Маълумки, Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги хўжаликлар қулоқнинг бошида. Бу ердаги канал ва ариқлардан сув тўлиб оқади. Айниқса баҳор ойлари ичида сув яна ҳам кўп бўлади. Шу сабабли ҳам канал ва ариқларни ремонт қилишни яхшилаш, дамбаларни мустаҳкамлаб қўйиш ғоят даражада катта аҳамиятга эгадир. Аммо бу соҳада ҳам анчагина камчиликларга йўл қўйилмоқда. Дамба қилиш ва каналларни сув тошқинидан сақлаб қолиш юзасидан ҳозирги вақтда зарур тадбирлар етарли даражада амалга оширилмаётир.

Февраль ойи жуда қулай келди. Ҳаво анча исиб қолди. Экинларни суғорадиган вақтлар ҳам яқинлашаяпти. Ана шу қолган ғанимат кунлардан янада унумли фойдаланиб, ирригация ишларини ҳар тарафлама кучайтириб юборишимиз керак. Ҳарбир ариқ ва канал мустаҳкам бўлсин.

Эртага жонажон пойтахтимиз Москвада КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми ўз ишини бошлайди. Бу Пленумда бошқа муҳим масалалар қатори ирригация ва мелиорация ишларини янада яхшилаш юзасидан ҳам зарур тадбирлар белгиланади. Биз сув хўжалигининг ходимлари Пленум қарорларини амалга оширишда кучимизни аямаймиз. Ирригация ва мелиорация ишларини ҳар қачонгидан ҳам яхшироқ ташкил этишга ҳаракат қиламиз, деҳқонларимизни етарли миқдорда сув билан таъминлаб, уларнинг мўл ҳосил етиштириш йўлидаги курашларига ўзимизнинг муносиб ҳиссамизни қўшамиз.

И. ПОЛВОНОВ,
Область суғориш системаси бошқармасининг бошлиғи.

Қайси хўжаликда ариқлар сув равон оқадиган қилиб тозаланган бўлса, ўша ерда танқислик сезилмайди. Экинлар вақтида суғорилиб ҳосил мўл бўлади. Колхоз ва совхозларда суғориш тармоқларини тартибга келтириш ва далаларни сув билан таъминлашни яхши йўлга қўйишда саноатчиларимиз ҳам фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Сиз мана бу суратда кўриб турган бетондан ясалган новлар Бекобод темир-бетон буюмлари заводида ишланган.

Завод коллективи КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлади. Ҳозиргача ана шундай новлардан кўплаб ишлаб чиқарилди. Бетондан ясалган новлар янги ўзлаштирилган ерларда далаларга сув чиқаришни яхши йўлга қўйишда хизмат қилади. Деҳқонларимизга экин майдонларини кенгайтириш ва пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштиришга ёрдам беради.

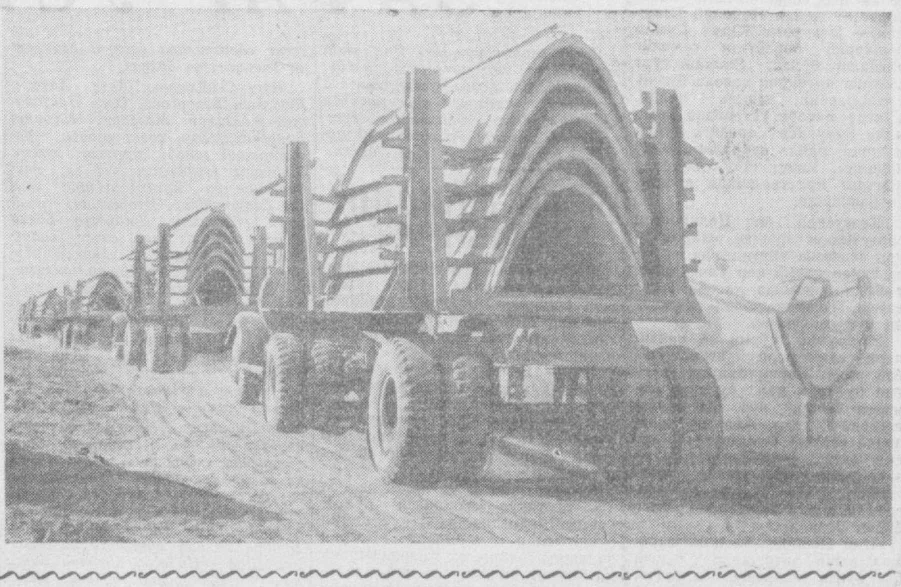

УЛЬТРАТОВУШ МЎЪЖИЗАСИ

КАЛИНИН (УзТАГ). Полизчиликда, маккажўхори ва помидор етиштиришда ультратовушдан фойдаланиш соҳасидаги ишларга якун ясалди. Узбекистон Сабзавот-полиз экинлари ва картошка институтининг ўсимликлар физиологияси ва биохимияси бўлими мудири, биология фанлари кандидати Н. А. Отауллаев УзТАГ мухбири О. Панова билан суҳбатда қуйидагиларни айтди.

— Уруғликка ультратовуш билан таъсир кўрсатиш ҳар хил экинларнинг ҳосилдорлигини оширишга ва етилишини тезлаштиришга имкон берди. Масалан, «Тошлоқи», «Кўкча», «Ичиқизил», «Оқуруғ» ва «Давлатбой» навли қовун уруғига ультратовуш билан бир минутдан уч минутгача таъсир кўрсатилди. Уруғларни ишлаш усули жуда оддий: Уруғлик дастлаб бир неча-кундуз сувда ивитилди, сўнгра махсус идишга солиниб, ультратовуш тўлқинларининг таъсири остига қўйилди ҳамда уй ичидаги ҳароратда қуритилди. Шу усулда ишланган уруғларнинг янги хусусиятлари камида икки ой сақланади.

Ҳосил 20—40 процент кўпайди. Масалан, «Оқуруғ» қовунининг ультратовуш таъсири билан ишланган уруғи экилган ерларда ҳар гектардан 413—451 центнердан, контроль далаларда эса 348 центнердан ҳосил олинди. Қовунлар анча тез пишадиган бўлиб қолди, таркибидаги қанд моддаси кўпайди. Бундан ташқари, ультратовуш таъсири остида ўсимлик барглари бир ярим баравар кўпайди, натижада ўсимликларнинг фотосинтези ассимиляцияси ва озиқланиши яхшиланди.

«ВИР-156» гибрид, «Имеретинский» ва бошқа навдаги маккажўхори уруғини ультратовуш таъсири билан ишлаш натижасида уларнинг ҳосилдорлиги 15—32 процент ошди.

МИКРОЭЛЕМЕНТЛАР ҲОСИЯТИ

Уз составида азот, фосфор, калий ва бошқа баъзи бир моддаларга эга бўлган ва биохимик процессларда қатнашадиган оқсил, ёғсимон ва карбонсув моддалари, биологик катализатор хусусиятига эга бўлган моддалар — микроэлементлар, витаминлар, гармонлар бўлиб ҳисобланади.

Ҳозирги замон фани тажрибалари шуни кўрсатмоқдаки, азот, фосфор, калий ва бошқа моддаларни тутувчи минерал ўғитларга оз миқдорда марганец, бор, мис, рух, кобальт, молибден элементлари қўшилса пахта ҳосилдорлиги анча ортади. Чорва моллари ва паррандаларнинг маҳсулдорлиги кўпаяди.

Витаминлар мураккаб органик моддалардир. Усимликларда эса худди ана шундай витаминлар сингари хусусиятга эга бўлган ва яхши таъсир кўрсатадиган моддалар —микроэлементлар кўп бўлади. Усимликларнинг микроэлементлар билан кўп ёки оз таъминлаши билан қишлоқ хўжалик экинларидан ва айниқса пахтадан юқори ҳосил олиш мумкин.

Бироқ, ҳозирда биология фани ютуқлари пахта ҳосилдорлигини оширишнинг бошқа йўллари борлигини ҳам кўрсатаяпти. Айрим вақтларда ўсимликка қанча кўп минерал ўғит берилмасин, юқори ҳосил олиб бўлмайди. Шундай ҳоллар ҳам учрайди-ки, ҳатто айрим вақтда бир хил табиатга эга бўлган бир хил нав ўсимликлар (пахта ҳам) бир хил шароитнинг ўзида ўстирилишига қарамай ҳар хил ривожланади.

Бу ўринда шуни ҳам айтиш керакки, айрим мутахассислар экинлардан юқори ҳосил етиштиришнинг турли агротехник йўлларини қидирсалар-да, аммо ўсимлик табиати билан ҳисоблашмайдилар. Усимликнинг табиати у ёки бу йўл билан ўзгартирилса, у ташқи шароитдан дурустроқ ва тўлароқ фойдаланади, ўсиши, ривожланиши тезлашади ва ҳосили анча ошади.

Бу масалаларни ўрганишда биохимия фанининг аҳамияти катта. Шунинг учун ҳам ҳозир биохимия фани олдида кўпгина назарий ва амалий вазифалар турибди. Пахтанинг вилт касалига қарши кураш, бу касалликнинг биохимик ва физиологик асосларини ўрганиш энг муҳим вазифадир. Баъзи бир факторлар ёрдамида ўсимликларнинг, айниқса пахтанинг вилт билан касалланишининг олдини олиш йўлларини қидириб топиш лозим.

Пахта чигитининг мағзида оқсил моддалар тахминан 50 процентни, ёғ моддалари 35—40 процентни, қандсимон ва бошқа органик моддалар эса қолган 10—15 процентни ташкил этади. Булар тирик организм ҳаётида энг зарур ва биохимик аҳамиятга эга бўлган моддалардир. Улар ўсимлик ва ҳайвон организмида ферментлар таъсирида тўхтовсиз синтез қилинади ва алмашинади. Микроэлементлар билан чигитни ишлаб экилганда пахтанинг ривожланиши тезлашади, ҳосили ортади, чигит мағзида ёғ ва оқсил моддалар кўпаяди. Айрим витаминларнинг миқдори кўпаяди ва бундай пахта навининг ҳар хил касалликларга чидамлилиги ортади.

Витаминларнинг ҳар бири алоҳида хусусиятга эга бўлиб, маълум бир вазифани ўтайди. Шунинг учун ўсимлик организмида ҳар бир микроэлемент ҳам маълум вазифани бажаради. Кўп микроэлементлар, шу жумладан марганец ўсимлик ҳаётида биохимик модда алмашиниш процессларини тезлатади. Улар, аввало ферментларнинг сифатига таъсир қилади. Бу эса ўз навбатида ҳаётий процессларнинг мувозанатини кучайишига олиб келади.

Кобальтнинг физиологик аҳамияти жуда ҳам катта. Бироқ, бу микроэлементнинг физиологик ва биохимик хусусиятлари ва роли ҳозирча жуда ҳам оз ўрганилган. Айрим микроэлементлар билан, масалан, марганец билан ишлаб экилган чигитдан униб чиққан ғўзадан олинган ҳосил шу микроэлемент билан ишланмасдан экилган чигитникига қараганда гектарига 3-4 центнердан ортиқ эканлиги аниқланди. Айниқса, бундай пахта чигитининг мағзида бўлган ёғ миқдори 0,5-1,5 процентгача ортади. Оқсил моддаларининг миқдори ҳам кўпаяди. Олимларимиз бу микроэлементларнинг ролини, уларнинг биохимик ва физиологик модда алмашинишидаги аҳамиятини пухта ўрганиш устида жиддий иш олиб боришяпти.

Т. НАСИБОЕВ,
биология фанлари кандидати.

РЕМОНТ ҚИЗҒИН

Жонажон партиямиз Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга ҳаракат қилаётган Оққўрғондаги Димитров номли колхоз механизаторлари техника ремонти ишларини кўнгилдагидай бажаришяпти. Ҳозирга қадар тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарининг асосий қисми сифатли ремонтдан чиқарилиб, кўкламга тўла шай қилиб қўйилди.

— Колхозимизда ҳаммаси бўлиб 89 та трактор бор,— дейди хўжалик инженери ўртоқ Павел Цой,— шу кунга қадар 20 та универсал, 15 та ДТ-24, 6 та ДТ-54 маркали тракторларимиз тахт қилиб қўйилди. Қишлоқ хўжалик машиналари ремонтини ҳам яқин кунлар ичида албатта тугаллаймиз.

Колхозда ремонт ишларининг намунали бажарилаётганлигига асосий сабаб механизаторларга жуда қулай шарт-шароитлар яратиб берилганлигидадир. Иш жойлари иситилиб турибди. Туш пайтларида механизаторлар анча йўл босиб уйларига бориб овқатланмасликлари учун иш жойининг ўзида ҳар куни иссиқ овқат ташкил этиляпти.

Қишлоқ хўжалик техникасини сифатли ремонт қилишда колхоз механизаторларидан Файзулла Анорқулов, Чер Бон Ли, Зулфар Арслонов каби ўртоқлар бошқаларга ўрнак кўрсатиб ишлашяпти.

С. БЕКТОЕВ.

Ер хамир бўлса, ўғит хамиртуруш. Янгийўлдаги Ленин номли колхоз деҳқонлари буни яхши биладилар. Шунинг учун ҳам колхозда давлат томонидан берилган минерал ўғитни ташиб олиш ва уни сақлашга катта эътибор берилади. Колхозда бунинг учун махсус бино ажратилган. Бу йил 699 тонна ўғит ташиб олинди. Суратда: ўғит сақланаётган омборни кўриб турибсиз.

В. Салов фотоси.

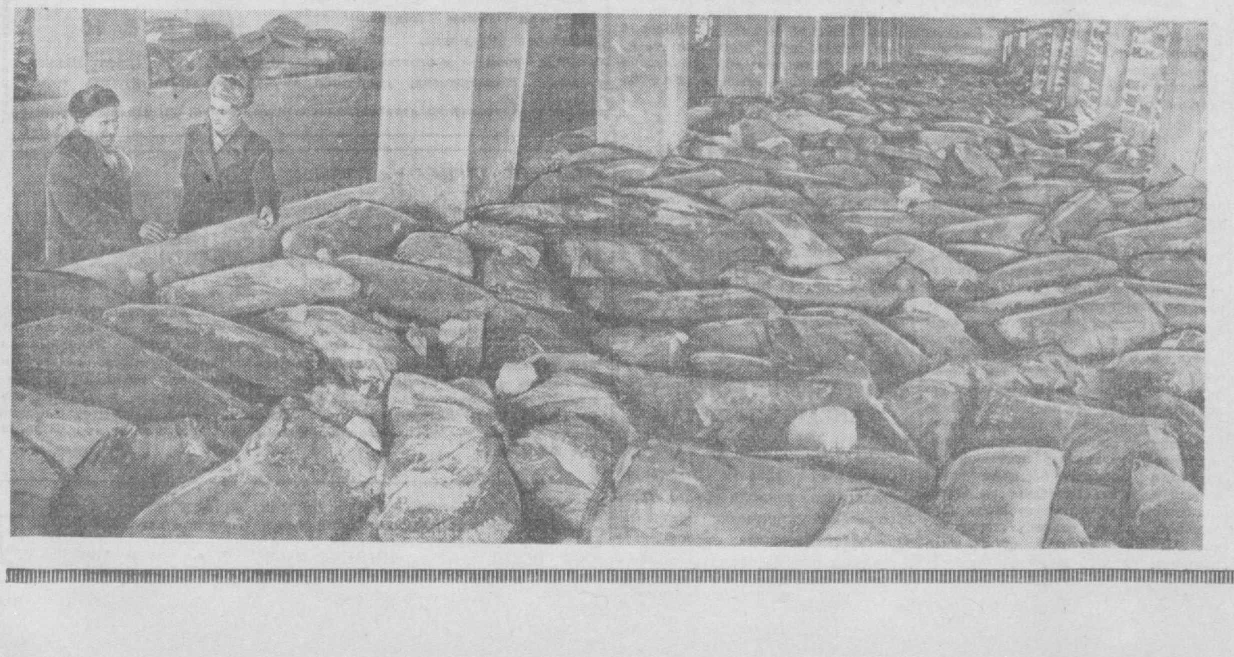

БОҒЛАРИМИЗ СЕРҲОСИЛ БЎЛСИН

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми кимё фани ва саноатини янада ривожлантириш ва шу асосда қишлоқ хўжалигини етарлича ўғитлар билан таъминлаш, улардан олинадиган ҳосилни кўпайтириш масаласини муҳокама қилди. Улкан саноатимиз қанчалик кўплаб ўғит маҳсулотлари ишлаб чиқарса, ҳосилдорлик шунча ортади.

Ўзбекистон боғбонлари ва соҳибкорлари ҳосилдорликни ошираборип 1965 йилда 949 минг тонна, 1970 йилга бориб эса 1748 минг тонна мева ва узум етиштиришлари лозим. Бунга ўз-ўзидан эришиб бўлмайди.

Мева дарахтлари, ток ва бошқа ўсимликларга ўхшаш тупроқдан керакли озуқа моддаларини оладилар. Дарахт ва токларнинг ўсиши, ривожланиши ва ҳосил бериши кўп жиҳатдан турли хил озуқа моддаларининг етарли бўлишига боғлиқ. Мева ўсимликлари озуқа моддаларини йилнинг ҳамма ойларида бир хил миқдорда талаб қилабермайди. Уларнинг ўсиши ва ҳосил беришига қараб озуқа моддаларига бўлган талаби ҳам ўзгаработади. Шунинг учун ҳам дарахтлар ва токлар қачон, қандай озуқа талаб қилишини яхши билиш натижасидагина кўзлаган ҳосилни олиш мумкин.

Сўнгги йилларда олиб борилган текширишда мева ўсимликлари учун азот, фосфор ва калий каби асосий озуқа моддаларидан ташқари ўсимликлар кам талаб қиладиган бўр, марганец, мис, рух каби моддаларнинг зарурлиги ҳам аниқланди.

Мева дарахтлари ва токларга азотли ўғитлардан асосан аммиакли селитра, сульфат аммоний кабилар берилади. Аммиакли селитранинг таркибида азот моддаси аммониак ва нитрат ҳолатда 33—34 процент бўлади. Сульфат аммонийнинг таркибида азот моддаси аммиак ҳолатида 20 процент бўлади.

Боғларга фосфорли ўғитлардан кўпинча суперфосфат солинади, унинг таркибида 14—15 процент фосфор кислотаси бор.

Калий моддаси мева ўсимликларнинг ривожланишини, ҳосилга киришини тезлаштиради ва совуққа ҳамда қурғоқчиликка чидамлилигини оширади. Калий моддаси кам бўлган шағалли ва бошқа тупроқлардаги боғ ва токзорларга калий ўғитларини солиш яхши натижа беради.

Ёш ниҳолларнинг ўсиши суст бўлса уларнинг ҳар бир тупига кузда шудгорлашдан олдин 4—5 килограммдан чириган гўнг солиш керак. Гўнг бўлмаган тақдирда ҳар бир туп дарахт учун 300—500 граммдан суперфосфат ва эрта баҳорда унинг таги юмшатилаётганда 250—300 граммдан селитра ёки сулфат аммоний ўғитлар солиш мақсадга мувофиқдир.

Азотли ўғитлар (селитра) тупроқда тез эрийди ва ўсимликка тез таъсир этади. Шунинг учун уларни баҳорда, ўсимликлар уйғониши олдидан ва ёзда берилади.

Мева дарахтлари ва токларга тупроқ шароитига қараб ўғит солиш мақсадга мувофиқдир. Масалан, шўр ерлардаги боғлар, токзорлар бошқа тупроқлардаги боғларга қараганда ўғитга талабчан бўлади. Бу ерларда азот ўғити нимжон ўсаётган дарахтларнинг ва токларнинг ўсишини яхшилайди, уларни қуриб қолишдан сақлайди. Бу боғлар ва токзорлар ҳам юқорида кўрсатилган миқдордаги ўғитлар билан таъминланиши керак. Ўғитлар тупроқнинг шўри ювилгандан кейингина солинади.

Ўғитларнинг мевали ўсимликлар ва токлар учун нақадар зарурлигини қуйидаги мисолдан кўриш мумкин. Кўп йиллик текширишлар натижасида Ўзбекистоннинг бўз тупроқли ерларида ҳар бир килограмм азот мева ҳосилини 30 килограммга кўпайтириши, узумни 45 килограммга кўпайтириши аниқланди. Айниқса азот, фосфор ва бошқа озуқа моддаларини бирга қўшиб солинганда уларнинг таъсир кучи янада ортади. Бир килограмм азотга 0,75 килограмм фосфор аралаштириб солинганда меваларнинг ҳосили 54 килограмм, узумнинг эса ҳосили 60—75 килограммга ортади.

Боғлар ва токзорларга солинган ўғитларнинг ўсимлик томонидан етарлича олиниши тупроқнинг намлиги ва шу намлик таъсирида ўғитларнинг эришига ҳам боғлиқ бўлади. Шунинг учун ҳам боғ ва токзорларни ёз давомида суғориб туриш керак. Боғлар ва токзорларни вақти-бемаҳал кўр-кўрона суғориш ярамайди. Заҳкаш ерларга жойлашган боғлар ва токзорлар ёз давомида 1—2 марта, қуруқ ерларга жойлашганлар эса 4—6 марта, тошлиқ, шағалли тупроқлардаги боғлар эса ундан ҳам кўпроқ суғорилиши керак.

Боғлар ва токзорларга қишда яхоб берилиши жуда яхши натижа беради. Боғлар ва токзорларга тупроқ шароитига қараб 1—3 марта яхоб бериш керак. Яхоб тупроқда намликни кучайтиради, органик ва минерал ўғитларни эритиб ўсимлик фойдаланадиган шаклга келтиради. Қаттиқ совуқларда эса тупроқнинг устки қаватида муз пардаси ҳосил бўлади, ўсимликларнинг илдизи эса музламайди. Яхобнинг яна бир фойдали томони шундаки, у бегона ўт илдизларини қуритади, етарли нам тўплаб олганлиги учун иссиқ кунда қовжирамайди.

Боғлар ва токзорларни ўз вақтида, етарлича ўғитлаш, яхоб бериш мўл ҳосил олишга гаров бўлади.

М. МИРЗАЕВ,
М. СОБИРОВ,
Х. АМИНОВ.
қишлоқ хўжалик фанлари кандидатлари.

ҚИШЛОҚ ИНЖЕНЕРИ—ДЕҲҚОН ХАМКОРИ

Институтимизнинг ўқитувчи ва студентлари жонажон партиямиз Марказий Комитетининг февраль Пленумини чақириш тўғрисидаги хабарни эшитиб бениҳоя руҳландилар. Негаки, Пленумда фан ютуқлари ва илғор тажрибани кенг оммалаштириш, қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш, ирригация-мелиорация ишларини янада ривожлантириш масалалари ҳам муҳокама қилинади.

Бизнинг институтимизда қишлоқ хўжалигини ирригациялаш, механизациялаш ва электрлаштиришни тўла амалга оширишда жуда катта роль ўйнайдиган инженер-мутахассислар тайёрланади. Институтимиз бу йил ўттиз ёшга тўлади. Ана шу ўтган давр мобайнида 7,5 мингдан ортиқ қишлоқ инженерлари тайёрланди. Бунинг беш мингдан ортиғи кейинги ўн йил ичида тайёрланди. Бу партия ва ҳукуматимиз кейинги пайтларда қишлоқ хўжалиги учун мутахассис кадрларни кўплаб тайёрлаш тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилаётганликларидан далолат бериб турибди.

Ҳозир институтда 40 та кафедра бор. Улар олти хил мутахассис тайёрлайдиган бешта факультетда ўқув-методик, илмий-текширув ва сиёсий-тарбиявий ишларни олиб бормоқдалар. Коллективимиз институтда ўқиш учун республиканинг турли областларидан келган йигит-қизларни жалб қилишга жуда катта эътибор бермоқда. Студентларимизнинг асосий қисми колхоз-совхозлардан келган. Улар ўқишни битириб боришгач, ўз хўжаликларини ҳар тарафлама юксалтиришга катта ҳисса қўшишлари турган гап.

Студентлар мукаммал билимга эга бўлишлари учун биз ишлаб чиқариш практикалари муддатини узайтирганмиз. Бу уларга катта фойда беряпти. Студентларимиз ишлаб чиқариш билан яқиндан алоқада бўлаяптилар. Утган ўқув йилида бир ярим мингдан ортиқ студент ишлаб чиқаришга бевосита ёрдам берди. Қишлоқ хўжалигини механизациялаш факультетининг студентлари кейинги тўрт йил ичида республикамиз колхоз ва совхозларининг 8511 гектар ерини ҳайдаб бердилар, 23 минг 524 гектар ерга экин экдилар, 9492 тонна пахтани машиналар билан териб бердилар. Бундан ташқари бир қанча студентларимиз Газли-Урал газопроводи ҳамда Воткин ГЭСи қурилишларида актив иштирок этдилар.

Ишончимиз комилки, институт коллективи қишлоқ хўжалиги учун инженер-кадрлар тайёрлаш ишини бундан буён янада яхшилайди ва республиканинг ҳамда Узбекистон Коммунистик партиясининг 40 йиллик тўйини муносиб туҳфалар билан кутиб олади.

С. ПУЛАТОВ,
Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институтининг ректори, техника фанлари кандидати.

ЯКШАНБА САҲИФАСИДА

✽ Сунъий қор ✽ Инсбрук қаҳрамонлари ✽ Денгиз тубидаги бомба ✽ Чимён гашти ✽ Муз ичидаги махлуқ ✽ *Янги самолёт* ✽ Кашалот кит ✽ ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ.

ЧИМЁНГА МАРҲАМАТ!

Кетма-кет ёғаётган қор шаҳарда қуёш нурига ва одамларнинг тафтига бардош бераолмай эриб кетаяпти. Шаҳар ташқарисидаги бепоён далалар, қир адрларда-чи. Бу ерлар ҳамон оппоқ қор билан тўшалган. Айниқса чимён тоғ ёнбағирлари бугун ўзгача ҳуснда. Бу ерда чанғичилар, дам олувчиларнинг қаҳ-қаҳаси ҳукмрон. Ҳар шанба ва якшанба кунлари автобус, енгил машина ва юк ташиш машиналарида юзлаб шаҳарликлар дам олгани Чимёнга келадилар.

Ўтган дам олиш куни ҳам бу ер гавжум бўлди. Эрта тонгданоқ Тошкентдаги 50-мактаб ўқувчилари, «Узбексельмаш», «Таштекстильмаш» ҳамда бошқа завод. фабрика ва муассасаларнинг ходимлари йўлга отландилар. Улар тушган автобус ва машиналар шаҳарни ортда қолдириб ҳадемай Чимёнга етиб келди.

Дам олувчилар дарҳол бирнеча группага бўлиниб, ўзларига қулай жой ахтара бошладилар. Оёғига янги чанғи боғлаган ҳаваскорлар унча қия бўлмаган жойда учишни ўрганмоқдалар. Яна бир группа чанғичилар эса паст-баландликлардан ўтадиган трассани танлаб олганлар. Уларнинг учишини кўрган ҳар ким ҳам спортчи бўлса керак, деган хулосага келади.

Бу ерда чанғичиларнинг мусобақалари тез-тез ўтказилиб туради. Жамият биринчиликлари учун жиддий куч синашувлар бўлади.

Агар сиз бу ерга бир марта келиб ҳордиқ чиқарсангиз борми, яна такрор келишга ҳаракат қиласиз. Дам олишни ана шундай кўнгилли ва мазмунли ўтказишга, соф ҳаводан тўйиб-тўйиб нафас олишга интиласиз.

Бу ердаги буфетлар, чойхона ва ошхоналар хизматидан мамнун бўласиз. Медицина ҳамширалари ҳам хизматингизга тайёр. Автоинспекция вакиллари ва халқ кўнгилли дружиначилари бирор кўнгилсиз воқеа содир бўлмаслиги учун постларда сергак турадилар.

Дам олиш кунингизда чинакам хордиқ чиқармоқчи бўлсангиз, Чимёнга келинг.

О. ОХОТНИКОВ.

Суратда: дам олиш кунги Чимён манзараси.

Автор фотоси.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК УНИВЕРСИТЕТИ

Бекобод шаҳрида жамоатчилик асосида қишлоқ хўжалиги университети ташкил этилди. Университетда пахтачилик ва сувдан фойдаланиш юзасидан иккита факультет бор. Икки йиллик ўқиш программасига мосланган бу университетда машғулотлар ойига икки марта ўтиб турибди. Бу ишда Тошкентдаги қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институтининг ўқитувчилари, колхоз, совхозларнинг агрономлари фаол қатнашмоқдалар.

М. МИРСОАТОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

БУЮРТМА ҚОР

Целиноград синоптиклари эрталаб ҳаво ўзгариб туриши, ёғингарчилик бўлмаслиги ҳақида маълумот беришган эди. Бироқ кечқурунга келиб қор ёға бошлади.

Яқинда Целиноградга Ленинград, Москва ва Олмаота олимларининг катта бир группаси келди. Улар қўриқ ерда қиш вақтида сунъий равишда ёғингарчилик ҳосил қилиш мумкинми, деган фикрни аниқламоқчи эдилар. АПН мухбири экспедиция раҳбари физика-математика фанлари доктори Николай Шишкин билан учрашди ва бўлажак ишлар ҳақида ҳамда унинг дастлабки натижалари тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Целиноградда кутилмаганда қор ёққанлигининг «айбдори», — дейди Николай Шишкин, — аспирант Юрий Сумин бошқариб бораётган самолёт экипажи бўлди. Экипаж тўрт соатдан ортиқроқ ҳавода бўлиб атмосферани тадқиқ қилди. Сўнгра махсус установка ёрдамида булутлар орасига қуруқ музнинг майда зарралари олиб чиқилди. Уларнинг таъсирида қорнинг кристалланиш процесси бошланди.

Келгусида биз Целиноград областининг муайян майдонида қор ёғдириш ниятидамиз ва ерга ёққан қорни қор ўлчайдиган съёмка ёрдамида ҳисоблаб чиқамиз. Тадқиқотларни баҳоргача тугатмоқчимиз.

Маълумки, қўриқ ер районлари атмосфера ёғинларига бой эмас. Бироқ булутли кунлар бу ерда кўп бўлади. Айниқса баҳор, куз ва қишда шундай бўлади. Ана шу даврларда сунъий ёғингарчилик ҳосил қилиб, тупроқдаги намлик запасларини бир мунча кўпайтириш мумкин бўлади. Бу нарса ҳосилдорликни оширишга ёрдам беради.

Агар бизнинг тадқиқотларимиз яхши натижалар берса, биз бунга ишонамиз албатта, яқин келажакда колхоз ва совхозлар зарур бўлган ерга ёмғир ёки қор буюртиришлари мумкин бўлади.

Анна БРИЛЕВА.

СПОРТ

ЗАФАР УСТИГА ЗАФАР

Совет спортчиларининг Инсбрукда кўрсатаётган маҳоратларига жаҳон ҳайратда. Ҳа, қойил қолса, мақтаса арзигудек, жасорат кўрсатишяпти спортчиларимиз. Олимпиада программаси асосида ўтказилаётган мусобақаларнинг бирор тури йўққи, совет спортчилари фахрли ўринларни эгалламаган бўлсин.

Лида Скобликова, Антс Антсон, Людмила Белоусова, Олег Протопопов, Владимир Меланин, Клавдия Боярских... Эҳе, совет спорти гултожларини санаб тугатиш қийин. Уларнинг маҳоратига чет эл матбуотлари ва мутахассислари ҳам тан бермоқдалар. Италиянинг машҳур публицисти Джорджо Бокка «Правда»га хат ёзиб, совет спортчиларининг талантига, айниқса Лидия Скобликовага қойил қолганлигини айтса, «Нью-Йорк геральд трибюн» газетасининг обзорчиси Ред Смид: «Яхшиямки, бахтимизга сартарош Мандермот бор экан. Акс ҳолда мана ман деган АҚШ командаси Олимпиадада биронта олтин медаль ололмаган бўларди», деб ёзишга мажбур бўлди.

Инсбрукдаги мусобақаларда совет спортчилари фақат медаллар олиш билангина кифояланиб қолмай, балки жаҳон рекордлари жадвалига ўзгартиш киритмоқдалар. Айниқса челябинсклик педагог Лидия Скобликованинг номи машҳур бўлиб кетди. Бундан 27 йил муқаддам норвегиялик Шоу— Нильсон биринчи марта коньки кўпкураши бўйича ғолиб чиққан эди. Лида бу кўрсаткични 1962 йилда Японияинг Карундзава шаҳрида ўтказилган мусобақада такрорлаган эди. У 500, 1000, 1500, 3000 метрга бўлган мусобақаларнинг ҳаммасида ғолиб чиқиб, тўртта олтин медаль олди. 500 ва 1500 метрга бўлган масофаларга югуришда эса янги рекорд ўрнатди.

Хоккейчиларнинг учрашувлари жуда кескин ўтаяпти. Спортнинг бу турида ҳам совет спортчилари пешқадамлик қилмоқдалар. Финляндия, Германия бирлашган командаси ва Швейцария командалари билан бўлган матчларда командамиз жами рақиб дарвозасига 35 та шайба киритиб, ўз дарвозасидан биронта ҳам шайба ўтказмади. Нақадар юксак кўрсаткич!

Кеча кечқурун СССР ва Канада командалари ўртасида ўтказилган якунловчи учрашувдан сўнг олтин медаль масаласи ҳал бўлди.

Олимпиада тугамасданоқ совет спортчилари умумкоманда ҳисобида ғолиб чиқажаклари олдиндан маълум бўлиб қолди. Норасмий ҳисобга кўра совет спортчилари 150 очко билан пешқадамлик қилмоқдалар. Улар жами 10 та олтин, 8 та кумуш ва 5 та бронза медаллари олдилар. Иккинчи ва учинчи ўринларда бораётган Норвегия ва Германия бирлашган командалари спортчиларимиз тўплаган умумий очколарнинг ярмини ҳам қўлга киритмадилар.

Совет спорт мухлислари — Инсбрукдан оқиб келаётган хушхабарларни сабрсизлик билан кутмоқдалар. Уларнинг бутун диққат-эътибори Олимпиада «мияси»—Инсбрукда.

ЯНГИ МАИШИЙ КОМБИНАТ

Пойтахтимиз ҳусни-жамоли кундан-кун очилмоқда. Янги турар-жой бинолари, маиший корхоналар қад кўтараётир. Яқинда пойтахтимизда яна бир бино фойдаланишга топширилди.

Бу — Болгарские огороди массивида қурилган маиший хизмат кўрсатиш комбинатидир. Комбинат куни кеча ишга туширилди. Унда 12 та зал ва хона бор. 40 киши меҳнаткашлар учун хизмат кўрсатади.

Комбинатнинг 2 та катта залида 15 та тикув машинаси бўлиб, уларда меҳнаткашлардан тушган буюртмалар тикилади. Қолган залларда радио ва телевизорларни ремонт қилиш, оёқ кийимларини тикиш, сартарошлик хоналари бор.

Комбинатда дастлабки кунданоқ иш қизиб кетди.

И. РУСТАМОВ,
А. СОТВОЛДИЕВ.

ДЕНГИЗЧИЛАР ЖАСОРАТИ

Одессанинг фашист босқинчиларидан озод қилинганига йигирма йилдан ортиқроқ вақт бўлди. Бироқ денгиз ҳозир ҳам даҳшатли уруш дамларини гоҳо-гоҳо эслатиб туради. Яқинда ҳам ана шундай бўлди. Одесса денгизидан урушнинг бир эсдалик «совғаси» топилди.

«Кубань—1» ер қазиш машинаси порт атрофини тозалаётган эди. Тунда ишлаётган вахта матроси прожектор нурида машина чўмичининг бирига алла қандай шубҳали нарса илиниб чиққанини кўриб қолди. Машина дарҳол тўхтатилди. Денгизчилар бу нарса авиация бомбаси эканини кўриб ҳайратда қолдилар. Яна бир неча дақиқа эҳтиётсиз ҳаракат қилинганда борми, ҳамма нарса кўкка совурилган бўларди.

Капитан Геннадий Федорович Михайлов экипажнинг барча аъзоларига шаландга ўтишга ва ер қазиш машинасидан узоқлашишга буйруқ берди. Буйруқ бажарилди. Бу ерда капитандан ташқари матрос Виталий Малявин ва штурман Юрий Василенколар қолдилар.

Матрос Малявин чўмичга тушиб, муз сув устида бомбани йўғон арқонга боғлади ва чиғириқ симига илиб қўйди. Чиғириқда штурман Василенко навбатчилик қиларди. У бомбани жуда эҳтиёткорлик билан чўмичдан ажратиб олди ва аста-секин кема саҳнига туширди.

Операцияни сапёрлар якунладилар. Улар бомбани денгизчилар ёрдамида қайиққа солиб, қирғоққа олиб чиқдилар ва портлатиб юбордилар. Денгизчилар бу хавфни жасорат билан, моҳирлик кўрсатиш туфайли бартараф этаолдилар.

Иосиф ПИКАРЕВИЧ.
АПН мухбири

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

БЕШ МИНГ ЙИЛ ЎТГАЧ ТИРИЛДИ

Помир музлигида муз ичида тритон топилди. Калтакесакка ўхшаш, ҳам ерда, ҳам сувда яшовчи бу махлуқ 5 минг йилдан сўнг тирилтирилди ва 12 соат яшади. Тритон инсонга ўхшаб умуртқалилар тоифасига киради. У умуртқалилар орасида шунчалик узоқ муддат туришга ва қаттиқ музлатишга бардош берган биринчи ҳайвондир.

ПУФЛАНАДИГАН САМОЛЁТ

Англияда ясалган бу самолётнинг қанотларига худди резина шарга ўхшаб ҳаво пуфланади. Самолёт соатига 80 километргача тезликда учади. Унинг парвоз қилиши учун 90 метрга яқин узунликдаги йўлак керак. Парвоз тамом бўлгандан сўнг ҳаво чиқариб юборилади ва самолёт қаноти той қилиб ўраб қўйилади.

ҚУТИРГАН КИТЛАР

Мавжуд барча китлар орасида кашалот деб аталганлари энг қутирган ҳисобланади. Кашалотларнинг кемаларга ҳужум қилиши кит овлаш тарихида учраб турадиган ҳодиса.

1819 йилда Американинг кит овловчи «Эссекс» кемаси Тинч океанининг жанубий қисмида жуда катта кашалотнинг ҳужумига дучор бўлди. Дастлаб кит боши билан кеманинг тумшуғига ўзини урди, сўнгра зарбдан хушини кетиб кеманинг бошқа борти олдидан юзага шўнғиб чиқди. Бир неча минутдан сўнг у иккинчи марта «Эссекс»га «атака» қилди, ва яна унинг зарбаси кеманинг олд томонига тўғри келди. Натижада кеманинг сувости қисмида катта ёриқ ҳосил бўлди. «Эссекс» тезда чўкиб кетди.

Кашалотнинг кемага ҳужум қилганлиги ҳақидаги бошқа ваҳимали ҳодиса 1850 йилда рўй берган. Шунда кит чуқурликдан шўнғиб чиқиб «Энн Александр» кит овлаш кемасига урилган. Ёрилиб кетган кема тезда ғарқ бўлган. Кит овлаш кемасининг экипажи шу атрофдан ўтиб кетаётган кемага чиқазиб олинган. Бу ҳодисадан беш ой кейин «Ребекка Симс» кит овлаш кемаси улкан кашалотни қўлга туширди. Китнинг орқасида «Энн Александр» сўзлари ёзилган иккита гарпун (китларга отиладиган найза) топилган.

1947 йили Командор ороллари яқинида 17 метр катталикда бўлган кашалот совет кит овловчи кемаси— «Энтузиаст»ни тўхтатиб қўйди. 70 тонналик бу кит ўндан ортиқ узел тезлигида кетатуриб, боши билан совет кит овлаш кемасининг қуйруқ томонига урилди, кеманинг пўлат валини бузиб ташлади, руль мосламасини ишдан чиқазди. Кашалотни ўлдириб, уни қуруқликка олиб чиқишганда китнинг бошида бир ярим метр келадиган бир неча кесилган жойлари бор экан.

Тошкентдаги Островский номидаги пионерлар саройининг тўгаракларидан бирида ўқувчилар наққошлик ҳунарини ўрганмоқдалар. Суратда: (чапдан ўнгга) М. Собиров ва Х. Атхамовлар ёғочга нақш ўйишни машқ қилмоқдалар.

А. Палехов фотоси.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

БМТ Уставининг мақсадлари ва принципларини таҳқирлаш

ҚУБА ҲУКУМАТИНИНГ БМТ БОШ СЕКРЕТАРИГА НОТАСИ

ГАВАНА, 7 февраль. (ТАСС). Куба революцион ҳукумати БМТ бош секретари У Танга нота юбориб, Куба балиқчиларини озод қилишни ва босиб олинган балиқ овлаш кемаларини қайтариб беришни АҚШдан талаб қилишни У Тандан илтимос қилди.

Куба балиқ овлаш кемаларининг ва шу кемалардаги экипажларнинг босиб олиниб, уларнинг Ки-Уэст денгиз базасига жўнатилиши, дейилади нотада, БМТ Уставининг руҳини ва ҳарфини ошкора равишда бузиш бўлиб, АҚШ ҳукумати томонидан қилинган ва чидаб бўлмайдиган иғвогарликдир. Бу иғвогарлик Кариб денгизи районидаги вазиятни кескинлаштириб, ялпи тинчликка ва хавфсизликка таҳдид солмоқда.

Нотада бундай дейилади: Куба революцион ҳукумати БМТ Уставида ўзига берилган ҳуқуқлардан фойдаланиб ва миллий суверенитетни ҳимоя қилиб, У Танга мурожаат қиладики, у, Куба гражданларининг дарҳол озод қилинишини ва халқаро сувларда босиб олинган Куба кемаларининг қайтариб берилишини АҚШдан талаб қилсин.

Куба кемаларининг босиб олиниши ва шу кемалардаги экипаж аъзоларининг қамаб қўйилиши, дейилади нотада, Америка ҳукумати Кубага қарши ўтказиб келаётган агрессив сиёсатнинг ва Америка ҳукумати Куба халқига қарши эълон қилинмаган уруш руҳини сақлаб туриш ниятида эканлигининг таркибий бир қисми бўлиб, БМТ Уставининг мақсадлари ва принципларини таҳқирлашдан бошқа нарса эмас. Гарчи шундай қилиши шарт бўлмасада, Куба революцион ҳукумати ҳар хил можароларнинг чиқишига йўл қўймаслик учун АҚШ ҳукуматини огоҳлантириб айтган эдики, Куба балиқ овлаш флоти ривожланиб борган сайин, бу флотнинг кемалари традицион балиқ овлаш зоналарида сузиб юради, Драй-Тортугас ороли яқинидаги зона ҳам ана шулар жумласига киради. Шуни назарда тутганда, Америка ҳукуматининг бу позициясига айниқса чидаб бўлмайди.

Куба революцион ҳукумати ўз нотасининг охирида БМТ бош секретари Куба гражданларининг дарҳол озод қилиниши ва кемаларнинг қайтариб берилиши учун барча зарур чораларни кўради, деб ишонч билдирди.

МОНГОЛИЯДА РУС ТИЛИНИ ЎРГАНИШ

Монголияда рус тилини ўрганувчилар йил сайин кўпаймоқда. Бу йил рус тили курслари ва тўгаракларида ўтган йилдагига нисбатан 1,7 баравар кўп киши ўқимоқда. Ҳозир мамлакатда 100 дан ортиқ икки йиллик кечки курс ва 200 га яқин тўгарак бор. Улан-Батор радиоси рус тилини ўрганувчилар учун эшиттиришлар ташкил қилди.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

✦ Софияда суғориш проблемаларига бағишланган икки кунлик илмий-техника конференцияси бўлиб ўтди. Болгария мутахассислари тажриба алмашдилар ҳамда ватан ва чет эл суғориш техникаси янгиликлари билан танишдилар. Махсус виставкада янги суғориш иншоотлари ва ускуналарининг намуналари ва схемалари намойиш қилинди.

✦ Лодзда Польша тўқимачиларининг биринчи съезди очилди. Съезд қатнашчилари фан ва техниканинг енгил саноат соҳасидаги энг янги ютуқлари билан танишмоқдалар.

(ТАСС).

ПАРЛАМЕНТДА ЗИЁФАТ

ЛОНДОН, 7 февраль. (ТАСС). Англия-Совет парламент группасининг таклифига биноан бу ерга келган биринчи космонавт аёл Валентина Николаева-Терешкова бугун умум палатасида бўлди. Совет Иттифоқидан келган меҳмон шарафига зиёфат берилди. Зиёфатда парламент аъзоларидан 40 га яқин киши ҳозир бўлди. СССРнинг Буюк Британиядаги элчиси А. А. Солдатов ва совет элчихонасининг масъул ходимлари билан бирга келган В. Николаева-Терешкова умум-палатасининг биносини томоша қилди, мажлислар залини бориб кўрди.

Валентина Николаева-Терешкова парламент биносини кўздан кечириш вақтида лейбористлар партиясининг раҳбари Гарольд Вильсон билан учрашди. Гарольд Вильсон Валентинанинг самовий биродари Валерий Биковскийнинг парвози тўғрисида хабар берилганида Москвада Н. С. Хрущевнинг кабинетида бўлганлигини айтди. Валентина «бу гапингизни эшитишимдан жуда хурсандман», деди. Суҳбатнинг охирида Вильсон космос қаҳрамонига рус тилида сиҳат-саломатлик тилади.

ҚАРДОШЛАРЧА БЕҒАРАЗ ЁРДАМ

Болгария-Совет иқтисодий ҳамкорлиги катта ва кичик мамлакатлар ўртасидаги ўзаро янги муносабатларнинг ёрқин тимсолидир. Бундай муносабатларда иқтисодий жиҳатдан кучлироқ давлат кучсизроқ давлатга ёрдам беради, деб ёзади «Отечествен фронт» газетаси. Болгариянинг Совет Иттифоқи билан иқтисодий муносабатлари, деб давом қилади газета, Болгария экономикасини тез юксалтиришдаги энг ишончли таянчдир. 1947 йилдан бошлаб ҳозирга қадар Болгария СССРдан жами янги пул билан қарийб 1 миллиард сўмлик узоқ муддатли қарз олди. Капиталистик мамлакатлар истеъмол товарларини қарзга беришни афзал кўрсалар, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар бизга қарз бадалига нуқул техника жиҳатидан энг замонавий ишлаб чиқариш воситаларини етказиб бермоқдалар.

Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган корхоналар, деб таъкидлайди газета, Болгарияда химия саноати умумий маҳсулотининг 60 процентини, қора металлургия маҳсулотининг 92 процентини, рангли металлургиянинг 70 процентини, электр энергиясининг 50 процентини, кемасозлик маҳсулотининг 100 процентини бериб турибди.

ИНГЛИЗ МИНИСТРЛАРИ КЕНГАШМОҚДАЛАР

ЛОНДОН, 7 февраль. (ТАСС). Бугун Англия кабинети раҳбар министрларининг кенгаши бўлди. Пресс Ассошиэйтид агентлиги обзорчисининг хабар беришича, бу мажлисда Кипр масаласи муҳокама қилинган.

Реклама ва Эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

9 ФЕВРАЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.00 — **Эрталабки гимнастика машғулотлари**, 11.20 — **Геометрия** (мактабга ёрдам).

Рус тилида: 12.00 — **Муз устидаги автографлар** (ҳужжатли фильм), 12.10 — **Сирли қўл, Бизнинг бригада** (болалар учун кинофильмлар), 12.50 — **«Варяг» крейсери** (бадиий фильм). 14.20 — **Ҳушёр бўл** (телевизион эшиттириш), 18.00 — **Бувимнинг такаси** (болалар учун мультипликацион фильм), 18.25 — **Телевизион янгиликлар**, 18.40 — **Кино—саёҳатлар альманахи** (2-сон).

Ўзбек тилида: 19.00 — **Телевизион миниатюралар**, 19.35 — **Телевизион янгиликлар**, 19.50 — **Тўқайлар чекинади** (телевизион очерк), 20.05 — СССР халқ артисти **Галия Измайлова** («Совет санъати усталари» циклидан).

21.25 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 21.30 — **Кун янгиликлари** (киножурнал) ва **Қора ниқобда** (бадиий фильм), 23.10 — **Эстрада концерти.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшитиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/II да кундуз **Демон**, кечқурун **Кулган киши**, 11/II да **Флория Тоска.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/II да кундуз **Биринчи муҳаббат**, кечқурун **Қонли сароб**, 11/II да **Гамлет.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 9/II кундуз соат 1 яримда 4, 5, 6-синф ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи бўйича: **«Урта Осиё республикалари халқларининг қўшиқ, музика ва рақслари»** деган темада **лекция-концерт.** Лектор — **Т. Жумаев.** Концертда: Ўзбек давлат филармониясининг симфоник оркестри, дирижёр — **Зоҳид Ҳақназаров**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Ғулом Абдураҳмонов, Шаҳодат Раҳимова**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Қундуз Миркаримова**, солистлардан **Гали Искалиев, Дилбар Абдуллаева** ва ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

КИНО

Очиқ эшик—«ВАТАН», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун),

Қон-қариндош — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Қийшиқ ойналар қироллиги — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

„Йиртқич ҳайвонлар"

АТТРАКЦИОНИНИНГ СУНГГИ ТОМОШАЛАРИ.

Ўргатувчи — **В. Запашний.**

Бугун 3 марта томоша кўрсатилади.

ДОМКОМЛАР, БИНО КОМЕНДАНТЛАРИ ВА ХУСУСИЙ УЙ ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг мажбурий фармойишига мувофиқ,

АХЛАТ ВА КУЛНИ

КУЧА ЧЕККАСИГА ЧИҚАРИБ ТАШЛАШ

ҚАТЪИЯН ТАҚИҚЛАНАДИ

Уй-рўзғор чиқиндилари, ахлат ва кул ховлилардаги ахлат идишларига ташланиши лозим.

Ахлат идишлари бўлмаган кишилар «Саночистка»нинг механизациялаштирилган район конторalаридан сотиб олишлари мумкин.

Зарур маълумотлар 2-64-23-телефон орқали сўралсин.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг «Саночистка» автотранспорт базаси.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ВЕТЕРИНАРИЯ СТАНЦИЯСИГА

ит ушловчилар, аравакашлар

керак

Мурожаат учун адрес: Шелковичная кўчаси, 10-уй.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор —29004. Редактор ўринбосари—25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими —31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 06410. ИНДЕКС 64695 Нашр. № Б. 1688.